

Republica Moldova (Nivelul 2)

Guvernul Republicii Moldova nu îndeplinește pe deplin standardele minime pentru eliminarea traficului, cu toate acestea autoritățile fac eforturi considerabile în acest sens. În comparație cu perioada de raportare anterioară, având în vedere impactul pandemiei COVID-19 asupra capacității de combatere a traficului, Guvernul a dat dovadă de eforturi sporite. Prin urmare, Republica Moldova se află în continuare la Nivelul 2. Aceste eforturi au inclus urmărirea penală a mai multor traficanți suspectați, dezvoltarea unui mecanism național de referire (MNR) nou, deschiderea unui centru pentru victimele traficului de bărbați și începerea lucrărilor de construcție a unui centru pentru copiii victime și martorii infracțiunilor, inclusiv victime ale traficului. Procuratura Generală (PG) a aprobat directive pentru identificarea, investigarea și urmărirea penală a cazurilor de exploatare a copiilor ce implică tehnologiile informației și comunicațiilor, iar Consiliul Superior al Magistraturii a prelungit mandatele judecătorilor specializați în materie de trafic de ființe umane de la un an la cinci ani, sporind experiența judecătorilor și înțelegerea traficului de persoane și crearea unui mediu judiciar centrat pe victimă. În plus, Guvernul a adoptat un amendament pentru a include victimele traficului ca beneficiari ai asistenței juridice garantate de stat și pentru a restitui Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM) competențele de control privind activitatea muncii, precum și de a reglementa agențiile de ocupare a forței de muncă, recrutorii și agenții de muncă fără licență. Cu toate acestea, autoritățile nu au îndeplinit standardele minime în mai multe domenii-cheie. Autoritățile au investigat mai puține cazuri de trafic de ființe umane, au condamnat mai puțini traficanți și au identificat mai puține victime ale traficului. Corupția, în special în organele de drept și în sistemul judiciar, a împiedicat desfășurarea anchetelor și a influențat rezultatele cazurilor, inclusiv ale celor deschise pe numele oficialilor complici. Guvernul nu a raportat anchetarea sau urmărirea penală a niciunui oficial complice implicat în infracțiuni de trafic de ființe umane, în ciuda unui istoric îndelungat de presupusă complicitate a oficialilor guvernamentali. Traficanții au continuat să intimideze victimele, iar în timpul procedurilor judiciare autoritățile au oferit protecție inegală acestora. Protecția și asistența pentru copiii victime nu sunt în continuare corespunzătoare, iar autoritățile au acuzat copiii de fapte ilegale pe care traficanții i-au obligat să le comită. În cele din urmă, lipsa sprijinului de reintegrare pe termen lung lasă loc pentru revictimizarea victimelor.

RECOMANDĂRI PRIORITARE:

Investigarea mai viguroasă, urmărirea penală și condamnarea traficantilor, inclusiv a oficialilor complici. • Implementarea măsurilor de combatere a corupției în sectorul judiciar și organele de drept, inclusiv întreprinderea măsurilor pentru protecția anchetatorilor și procurorilor, care lucrează asupra cazurilor de trafic, de influență externă și corupția internă. • Identificarea proactivă a victimelor traficului, în special a copiilor, inclusiv prin examinarea indicatorilor de trafic în rândul populațiilor vulnerabile și a cetățenilor care se întorc în Republica Moldova și orientarea victimelor către structuri de îngrijire pentru a beneficia de asistență. • Asigurarea că victimele traficului, inclusiv copiii, nu sunt penalizate în mod necorespunzător pentru faptele ilegale pe care traficanții le-au obligat să le comită. • Scutirea tuturor victimelor traficului de cerința de a fi puși față în față cu traficanții acuzați înainte să demareze ancheta și asigurarea că toți copiii victime beneficiază de măsuri de protecție speciale pe durata procedurilor judiciare. • Asigurarea aplicării consecvente a legislației și reglementărilor privind protecția victimelor pe durata procedurilor judiciare și urmărirea penală a persoanelor care falsifică probele și intimidază martorii, în conformitate cu prevederile legii. • Împuternicirea autorităților să efectueze inspecții inopinate de muncă la fața locului și inspecții anunțate, indiferent dacă primesc sau nu plângeri scrise. • Modificarea legislației pentru a permite autorităților să efectueze controale ale instituțiilor atunci când au suspiciuni sau dovezi vizuale privind implicarea muncii copiilor la întreprinderi, inclusiv munca forțată a copiilor. • Adoptarea și implementarea noului mecanism național de referire. • Creșterea eforturilor de identificare și investigare a traficului sexual online și a exploatării copiilor. • Instruirea poliției, judecătorilor și procurorilor cu privire la o abordare axată pe victimă a investigațiilor și urmărilor penale. • Formalizarea supravegherii agențiilor private de ocupare a forței de muncă de către autorități, inclusiv monitorizarea și penalizarea pentru orice taxe de recrutare percepute de la candidați. • Elaborarea și implementarea unui plan național de acțiuni pentru anul 2021.

ATRAGEREA LA RĂSUPNDERE

Guvernul a menținut eforturile de aplicare a legii. Articolele 165 și 206 din Codul penal au criminalizat traficul de persoane în scop sexual și de muncă. Legea prevede pedepse de la 6 la 12 ani de închisoare pentru infracțiuni de trafic ce implică o victimă adult și de la 10 la 12 ani de închisoare pentru infracțiuni ce implică o victimă copil. Aceste sancțiuni au fost suficient de stricte și, în ceea ce privește traficul în scop sexual, suficient de proporționale cu cele pentru alte

infrațiuni grave, cum ar fi violul. Articolul 168 din Codul penal a criminalizat și munca forțată și impune pedepse de până la trei ani de închisoare.

Pandemia a împiedicat considerabil eforturile de combatere a traficului, constituind o provocare pentru poliție, procurori, judecători, structurile guvernamentale de coordonare, asistenți sociali și organizațiile societății civile. Guvernul a implementat măsuri de restricționare a deplasării populației și alte măsuri de distanțare socială, ce au limitat activitatea tuturor organelor de drept. În diferite momente ale anului, angajații din sectorul public, inclusiv polițiștii și procurorii, au lucrat de la distanță sau în baza unui program de lucru limitat. În martie 2020, Guvernul a închis instanțele judecătorești și nu le-a redeschis până în iunie 2020. Cât au fost închise, instanțele de judecată nu au avut capacitatea de a desfășura procese sau audieri online, amânând toate procedurile judiciare. La reluarea acestora, nevoia de a menține distanțarea socială a redus numărul cazurilor ce au ajuns în instanțe, creându-se astfel o întârziere semnificativă în examinarea cazurilor. Potrivit procurorilor, închiderea instanțelor a afectat negativ semnificativ progresul tuturor procedurilor penale, inclusiv al cazurilor în materie de trafic. În consecință, în 2020, autoritățile au efectuat 65 de investigații (35 în materie de trafic sexual, 30 în materie de trafic în scop de muncă), comparativ cu 153 în 2019 și 223 în 2018. Guvernul a inițiat 96 de urmăriri penale (60 în materie de trafic în scop sexual, 36 - trafic în scop de muncă), o ușoară creștere de la 90 în 2019 și 83 în 2018. Instanțele au condamnat 32 de traficanți (22 pentru trafic în scop sexual, 10 pentru trafic în scop de muncă), comparativ cu 63 în 2019 și 59 în 2018. Majoritatea traficantilor condamnați au primit pedepse cu închisoare între 7 și 16 ani. În plus, o instanță de judecată raională a condamnat un traficant pentru patronare sau exploatare cu bună știință a unei victime a traficului pentru acte sexuale comerciale și a emis o sentință de suspendare. În perioada de raportare, autoritățile au cooperat cu omologii străini la investigarea cazurilor de trafic. Într-un caz, autoritățile moldovenești, române și cele franceze au înființat o echipă comună de anchetă pentru a investiga un caz de trafic în scop de muncă cu implicarea cetățenilor moldoveni în Franța. Autoritățile au arestat 38 de traficanți (7 în Republica Moldova); au confiscat 19 autovehicule, arme, telefoane și aproximativ 100 000 EUR (122 700 USD) în numerar, și au aplicat sechestrul pe 11 conturi bancare. Ancheta a început în 2018, când autoritățile franceze au interceptat o dubă ce transporta migranți moldoveni care aveau asupra lor acte românești contrafăcute. O rețea transnațională de trafic, înființată de un cetățean român care locuiește în Franța, a traficat cel puțin 40 de cetățeni moldoveni în

Franța pentru a-i exploata în sectorul construcțiilor. Profiturile ilegale din schema de trafic au atins aproape 14 milioane EUR (17,18 milioane USD).

Problemele perene, inclusiv fluctuația înaltă de personal în cadrul poliției și procuraturii, corupția în organele de drept și în domeniul justiției și procedurile judiciare îndelungate au subminat eforturile autorităților. În 2020, Guvernul a numit un nou comandant, care nu avea experiență în investigațiile privind traficul, la Centrul pentru combaterea traficului de persoane (CCTP), agenția principală de aplicare a legii antitrafic, și a redus rolul comandantului adjunct. Mai mult ca atât, CCTP și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) au suferit în continuare din cauza rotației înalte a personalului cu experiență, fapt ce a limitat capacitatea instituției de a investiga cazuri complexe, inclusiv organizații criminale transnaționale sau oficiali guvernamentali complici. În 2020, un caz de trafic în scop de muncă implicând un ofițer al Poliției de frontieră din perioada de raportare anterioară a rămas în curs de investigare. În afară de acest caz și în ciuda istoriei îndelungate a presupuselor complicități din partea unor oficiali guvernamentali, Guvernul nu a raportat nicio anchetă, urmărire penală sau condamnare a funcționarilor publici pentru complicitate la infracțiuni de trafic de persoane. Mai mult ca atât, corupția din sistemul judiciar a rămas un impediment acut pentru aducerea traficantilor în fața justiției, cu procurori, membri ai sistemului judiciar și membri ai organelor de drept implicați în practici corupte. Instanțele de judecată au anulat frecvent condamnările în apel, uneori fără explicații sau din motive puțin justificate. Judecătorii au avut tendința de a recalifica cazurile din infracțiuni de trafic în infracțiuni cu pedepse reduse, precum proxenetismul, și de a pronunța sentințe variate în cazul diferiților traficanti pentru aceleași infracțiuni comise în aceleași circumstanțe. Observatorii au menționat că procurorii au trimis dosarele privind cazurile de trafic în instanță fără a colecta suficiente probe și au ascuns dosarele prezentate de avocații care reprezentau victimele. Mai mult ca atât, procesele de judecată îndelungate au obstrucționat justiția și au dus deseori la achitarea traficantilor. Întrucât emiterea sentințelor finale ar putea dura ani, iar potrivit legii autoritățile pot ține suspectii în arest doar pentru 12 luni, autoritățile au eliberat traficanții suspectați înainte de încheierea proceselor, ceea ce le-a permis să părăsească țara sau să se răzbune pe martori.

Procurorii de la toate nivelurile, de la PG la procuraturile teritoriale, au fost responsabili pentru urmărirea infracțiunilor în materie de trafic. PG a menținut o unitate cu procurori specializați, care au coordonat politicile de urmărire penală în

materie de trafic de persoane și au supravegheat activitatea procurorilor teritoriali în cazurile legate de traficul de persoane. PG și-a extins mandatul de investigare a cazurilor de exploatare sexuală a copiilor ce implică tehnologiile informaționale și comunicațiilor și a aprobat directive pentru identificarea, investigarea și urmărirea penală a unor astfel de cazuri. În plus, PG a colaborat cu o organizație internațională pentru a elabora o metodologie de recuperare a bunurilor infracționale și cele mai bune practici în desfășurarea investigațiilor financiare paralele. În 2020, procurorii au confiscat de la traficanți aproximativ 21 milioane de lei moldovenești (1,23 milioane USD) în bunuri, inclusiv bani, bunuri imobile și bunuri mobile, o creștere semnificativă de la 1,55 milioane de lei (90 750 USD) în 2019. PCCOCS dispunea, de asemenea, de o unitate specializată pentru urmărirea penală a cazurilor de trafic, lansată de CCTP, precum și a cazurilor ce implică organizații criminale. Cu toate acestea, procurorii desemnați în PCCOCS nu aveau experiență în investigarea cazurilor de trafic, iar PCCOCS nu solicita ca aceștia să dispună de vreo calificare specifică pentru investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor în materie de trafic. Procuratura mun. Chișinău a menținut Biroul Antitrafic și a efectuat urmărirea penală a cazurilor înțelegerea de trafic din municipiul Chișinău. La nivel teritorial, urmărirea penală a cazurilor de trafic a fost efectuată de procurorii specializați. În sistemul judiciar, erau judecători specializați, instruiți în mod special, pentru soluționarea cazurilor de trafic. În 2020, Consiliul Superior al Magistraturii a extins mandatele judecătorilor specializați în materie de trafic de la un an la cinci ani, sporind experiența și acestora în ceea ce la necesitățile victimelor. În 2020, Guvernul a asigurat training-uri pentru mai mult de 354 de ofițeri, procurori, judecători și personalul din sistemul judiciar cu privire la investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de trafic. În plus, încă 225 de specialiști din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și din cadrul altor agenții publice au beneficiat de instruire privind identificarea și furnizarea de asistență victimelor traficului. Institutul Național de Justiție a colaborat cu un ONG pentru a organiza două cursuri de instruire privind identificarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor comise împotriva copiilor care folosesc tehnologiile informaționale la care au participat 28 de judecători și procurori și 36 de grefieri și asistenți ai procurorilor. În general, capacitatea autorităților de a finanța instituțiile-cheie de aplicare a legii și de protecție socială a rămas în continuare limitată. Prin urmare, Guvernul s-a bazat mult pe finanțarea donatorilor pentru a instrui polițiștii, polițiștii de frontieră, procurorii și judecătorii.

PROTECȚIE

Guvernul a menținut eforturile de protecție a victimelor. Potrivit autorităților, provocările legate de pandemie, inclusiv prioritatea de a identifica semnele virusului față de indicatorii traficului, în special în perioada februarie-aprilie 2020, când un val de moldoveni s-a întors acasă din Europa de Vest, a stopat considerabil eforturile de identificare a victimelor traficului. În consecință, în 2020, Guvernul a identificat 138 de victime ale traficului (44 trafic în scop sexual, 94 – în scop de muncă), o scădere semnificativă față de 341 în 2019 și 364 în 2018. Din cele 139 de victime identificate, 23 erau copii (20 - trafic sexual, 3 – trafic de muncă), o scădere de la 109 în 2019 și cel mai mic număr de copii victime identificate raportat din 2011. Strategia națională de referire (SNR) a reglementat procedurile de identificare și referire, dar a expirat în 2016. Astfel, în cooperare cu societatea civilă, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a elaborat un nou MNR ce urmează a fi implementat în 2021. În perioada de raportare, autoritățile au utilizat actuala SNR, care, conform observatorilor, nu include recomandări de politici și a împiedicat identificarea și referirea eficientă. Conform SNR, echipe de oficiali locali și ONG-uri din toate regiunile țării au coordonat identificarea victimelor și le-au acordat asistență. În timp ce legea a permis echipelor locale să identifice victimele, în practică, era necesar ca identificarea victimelor să fie confirmată de forțele de ordine pentru ca acestea să aibă acces la asistență finanțată din partea statului. Similar perioadei de raportare anterioare, un număr limitat de victime identificate au beneficiat de asistență - 51 în 2020, față de 71 în 2019 și 110 în 2018. În 2020, forțele de ordine au orientat aproape 50% din victimele care au primit asistență către centrele specializate sau către ONG-uri, o creștere de la 30% în 2019, indicând o cooperare sporită cu societatea civilă.

Guvernul a oferit adăposturi pe termen scurt și asistență financiară limitată pentru reintegrare, inclusiv indemnizații pentru trai și locuință. Victimele adulte au beneficiat de asistență în șapte centre și adăposturi din țară, finanțate de Guvern, unde li s-a oferit asistență medicală, legală și psihologică, indiferent de cooperarea lor cu forțele de ordine. În perioada de raportare, în colaborare cu o organizație internațională, Guvernul a deschis primul centru de asistență pentru victimele traficului de bărbați cu servicii specializate, inclusiv servicii sociale și de reabilitare și cazare pentru până la 10 bărbați. Psihologii și avocații societății civile au rămas a fi cei mai calificați pentru a acorda asistență victimelor, în special în regiunile din afara capitalei, unde asistenților sociali publici le lipsește adesea

pregătirea specifică în materie de trafic. Observatorii au raportat că asistența pe termen lung acordată victimelor, în special sprijinul pentru reintegrare pe termen lung, cum ar fi educația, consilierea și plasarea în câmpul muncii, a rămas o provocare, victimele confruntându-se cu riscul de revictimizare. Observatorii au raportat, de asemenea, resurse insuficiente, inclusiv finanțare insuficientă, ceea ce a împiedicat eforturile guvernamentale. În 2020, Guvernul a alocat aproximativ 12,7 milioane de lei (743 560 USD) pentru asistență victimelor, comparativ cu 11 milioane de lei (644 030 USD) în 2019. Guvernul s-a bazat adesea pe ONG-uri și organizații internaționale pentru a suplimenta finanțarea din fonduri publice. Spre deosebire de anii anteriori, autoritățile au finanțat transportul și au însoțit victimele repatriate. Guvernul a ajutat, de asemenea, victimele repatriate să acceseze serviciile de asistență socială și a facilitat perfectarea actelor de identitate pentru copiii neînsoțiți. În 2020, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a facilitat repatrierea a opt adulți victime din Franța și Portugalia, folosind fonduri din bugetul de stat. Victimele străine au primit, de asemenea, acces la asistență ca și cetățenii țării, cu toate acestea, refugiații și solicitanții de azil au beneficiat de asistență în centre specializate din cadrul Biroului Migrație și Azil. Observatorii au menționat lipsa sprijinului social imediat corespunzător, inclusiv adăpost, îngrijire medicală și consiliere, pentru victimele străine înainte de stabilirea statutului juridic al acestora. Legislația moldovenească prevede pentru victimele străine o perioadă de reflecție de 30 de zile, perioadă în care acestea pot primi asistență și protecție în timp ce hotărăsc dacă vor coopera cu forțele de ordine. Victimele străine, care au ales să coopereze cu forțele de ordine, au beneficiat de reședință temporară. Victimele din Transnistria nu au avut acces sau nu au putut beneficia de serviciile sau de protecție juridică ale statului.

Au existat două mecanisme de referire pentru a acorda sprijin copiilor victime: SNR și Mecanismul intersectorial de cooperare în domeniul protecției copilului. Acesta din urmă a permis serviciilor sociale să orienteze copiii presupuși a fi expuși riscului de violență, neglijare, exploatare sau trafic către organele de drept. În plus, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a stabilit un mecanism de identificare și raportare a abuzurilor asupra copiilor, inclusiv a traficului de persoane, în instituțiile publice. Cu toate acestea, au persistat rapoarte cu privire la participarea conducerii instituțiilor publice la exploatarea copiilor. Centrul de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane (CAP) a acordat asistență victimelor traficului de copii. CAP a oferit asistență juridică, socială și psihologică, precum și cazare copiilor victime. În 2020, CAP a oferit asistență pentru 10 copii

victime, aflați în adăpostul din Chișinău. Adăpostul CAP din Chișinău a rămas singura unitate pentru copiii victime și a oferit servicii sociale limitate timp de 30 de zile, după care copiii au fost plasați în locuințe permanente și li s-a acordat consiliere și asistență continuă. Autoritățile au plasat, de asemenea, copiii victime în plasament maternal, orfelinate, școli rezidențiale de stat, case de grup sau alte tipuri de instituții rezidențiale temporare dat fiind lipsa de structuri specializate. Cu toate acestea, în 2020, Guvernul a început construcția unuia dintre cele trei centre regionale noi de asistență integrată pentru copiii victime și martorii infracțiunilor, inclusiv victime ale traficului de persoane, unde se prevede furnizarea serviciilor specializate de asistență medicală, psihologică și socială și se vor efectua examinări medico-legale și interviuri cu specialiști instruiți, într-un mediu sigur. Guvernul a prevăzut primul centru, situat în Bălți, unde se vor deservi copiii din 12 orașe și raioane din nordul Moldovei și care va funcționa sub conducerea Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii. Guvernul prevede deschiderea celorlalte două centre în Chișinău și Cahul, pentru a deservi centrul și partea de sud a țării. Societatea civilă a raportat că lipsa serviciilor de resocializare și reintegrare a copiilor victime ale exploatării sexuale duce la riscul și mai mare de instituționalizare a acestora și traumatizare suplimentară. Guvernul a finanțat o linie telefonică 24/24, organizată de un ONG pentru copii, prin intermediul căreia se oferă consiliere psihologică și informații părinților și copiilor care au fost victime ale exploatării.

În general, autoritățile nu au protejat în mod corespunzător victimele care participă la investigații și urmăriri penale. Oamenii legii rareori informau pe deplin victimele cu privire la drepturile lor, iar victimele nu înțelegeau procedurile judiciare. Legea impunea victimelor adulte să se confrunte față în față cu presupușii lor traficanți, punând victimele în pericol de traumatizare repetată și probabil descurajându-le să raporteze infracțiunile. În cazurile în care au fost implicați copii victime cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani, judecătorii au permis traficantilor să fie prezenți în timpul interviurilor cu copiii și adesea au refuzat să aplice măsuri speciale de interviuare, cum ar fi efectuarea interviurilor în săli special echipate, în prezența unui psiholog. Judecătorii au ignorat adesea legile și reglementările menite să protejeze victimele în timpul procesului de judecată, încălcând astfel drepturile victimelor și permițând traficantilor să intimideze unele victime în sala de judecată, astfel încât victimele s-au simțit presate și și-au schimbat depozițiile. Astfel, autoritățile au dreptul să amendeze sau să rețină victimele pentru fals în declarații, dacă acestea își schimbă mărturia, indiferent dacă au făcut-o în mod neintenționat,

din cauza traumei experimentate sau în mod deliberat din cauza mitei sau a intimidării. În 2020, organele de drept au deschis o anchetă pe caz de amenințare cu moartea sau vătămare corporală gravă legată de intimidarea martorilor și 14 anchete penale pentru declarații false în cazuri de trafic. În primul caz, autoritățile au arestat și au plasat în închisoare suspectii. O modificare a legii din 2020 privind asistența juridică garantată de stat a adăugat victimele traficului în lista beneficiarilor eligibili, oferindu-le acces la asistență juridică gratuită, fără a oferi dovada indigenței. În 2020, două victime au beneficiat de reprezentare juridică publică. Cu toate acestea, victimele s-au bazat în continuare, în principal, pe ONG-uri pentru a obține asistență juridică, iar ONG-urile s-au bazat pe donatori pentru finanțarea serviciilor. Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în parteneriat cu o organizație internațională, a elaborat un ghid cu recomandări pentru avocații din domeniul asistenței juridice cu privire la modalități îmbunătățite de acordare a asistenței victimelor traficului. Legea a permis victimelor să depună cereri pentru despăgubiri, însă doar dacă procurorii au depus acuzații împotriva traficantilor sau cazurile s-au încheiat cu condamnări. În 2020, victimele au inițiat 73 de procese civile. Codul penal a scutit victimele traficului de răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor din cauza exploatării lor. Cu toate acestea, atunci când autoritățile au clasificat cazurile conform legilor conexe, cum ar fi articolul ce incriminează munca forțată, victimele nu mai erau absolvite de răspundere penală. De asemenea, atunci când autoritățile au reclasificat cazurile de trafic sexual în cazuri de proxenetism, victimele nu mai erau scutite de pedeapsă și puteau fi acuzate de infracțiuni sexuale comerciale. Potrivit unui ONG, din 2018 până în 2020, autoritățile au acuzat cinci copii de fapte ilegale pe care traficantii i-au obligat să le comită.

PREVENIRE

Guvernul a sporit eforturile de prevenire. Guvernul a continuat să implementeze Planul național de acțiuni (PNA) pentru anii 2018-2020 ca parte a strategiei naționale pentru anii 2018-2023. În timp ce Guvernul a alocat resurse financiare și umane pentru PNA, în practică, acesta a depins în mare măsură de asistența partenerilor internaționali pentru multe dintre activitățile de instruire și sprijin. În perioada de raportare, acțiunile autorităților privind obiectivele planului au fost stopate; doar unele dintre obiective au fost parțial îndeplinite, iar rotația frecventă a personalului din cadrul instituțiilor-cheie de anchetă și de urmărire penală a subminat unele dintre obiectivele planului. În consultare cu societatea civilă,

Secretariatul permanent al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului a început să elaboreze PNA pentru anii 2021-2023. Secretariatul permanent a supravegheat coordonarea, monitorizarea și evaluarea tuturor politicilor de combatere a traficului. Fiecare municipalitate și unitatea teritorial autonomă Găgăuzia au menținut o Comisie teritorială pentru combaterea traficului de persoane, pentru a coordona eforturile la nivel local. Comisiile erau compuse din aleși locali, forțe de ordine locale, procurori și furnizori de servicii sociale. În colaborare cu societatea civilă și organizațiile internaționale, autoritățile au realizat mai multe campanii de sensibilizare privind exploatarea sexuală și comercială a copiilor, finanțate în mare parte prin asistența donatorilor, inclusiv una în școlile profesionale. Cu toate acestea, în 2020, Guvernul a desfășurat o serie de activități de sensibilizare la costuri reduse, finanțate de stat, inclusiv crearea unui videoclip ce promovează resursele disponibile pentru potențialele victime. Guvernul a finanțat și a gestionat mai multe linii telefonice directe pentru victimele traficului, disponibile în română și rusă, și a orientat 18 apeluri către forțele de ordine pentru a fi investigate, dintre care trei au dus la inițierea de proceduri penale. În coordonare cu un ONG, PG a creat un „Ghid privind combaterea abuzului sexual și a exploatării copiilor care utilizează tehnologiile informaționale” pentru a aborda creșterea vulnerabilității copiilor care petrec o cantitate considerabilă de timp online ca urmare a pandemiei. Autoritățile au depus eforturi pentru a reduce cererea de acte sexuale comerciale prin dezvoltarea, în colaborare cu un ONG, a metodologiei pentru un studiu de analiză comportamentală a delincvenților care s-au făcut vinovați de delikte sexuale împotriva copiilor.

În 2020, Parlamentul a aprobat modificările pentru a restitui ISM competențele de control privind activitatea muncii și securitatea și sănătatea în muncă, precum și de a reglementa agențiile de ocupare a forței de muncă, recrutorii și agenții de muncă fără licență. Experții au remarcat că acesta a fost un prim pas important către asigurarea integrității funcționale a ISM și conformarea la standardele internaționale în domeniul muncii. Cu toate acestea, ISM a menționat că dispune de autoritate limitată pentru a penaliza companiile pentru încălcări ale legislației muncii, precum și de resurse financiare și umane insuficiente pentru efectuarea inspecțiilor. Mai mult ca atât, din cauza pandemiei, din martie până în iunie 2020, Guvernul a instituit un moratoriu asupra inspecțiilor și activităților de reglementare conexe. La expirarea moratoriului, inspectorii muncii din cadrul ISM și-au reluat activitatea, deși cu capacitate limitată și în mare parte la distanță, efectuând inspecții din birourile lor. Legea a limitat inspecțiile muncii inopinate, ce

constituiau mecanismul principal al țării pentru identificarea muncii copiilor, inclusiv a muncii forțate a copiilor, și permitea autorităților să efectueze inspecții la fața locului, cu condiția că au primit o plângere scrisă și au acordat întreprinderii un preaviz de cinci zile, oferind astfel traficantilor posibilitatea de a nu fi detectați. În timpul inspecțiilor, autoritățile s-au putut concentra doar asupra presupusei încălcări indicate în plângere, chiar dacă au identificat alte încălcări grave, cum ar fi munca forțată a copiilor. Legea interzice autorităților să inspecteze încăperile, chiar și atunci când există suspiciuni sau dovezi vizuale privind utilizarea muncii copiilor la întreprinderi, inclusiv munca forțată a copiilor. Din cauza acestor restricții, surse guvernamentale și ONG-uri au raportat că încălcările muncii copiilor identificate de autorități nu reflectă amploarea problemei în țară. În 2020, Guvernul a identificat patru copii în situații potențiale de muncă a copiilor și le-a acordat asistență, pe când ISM nu a identificat niciun caz de muncă forțată, servitute pentru datorie sau sclavie. Mai mult ca atât, nu a existat niciun mecanism pentru efectuarea inspecțiilor muncii, inclusiv pentru munca copiilor și munca forțată a copiilor în Transnistria. Guvernul a raportat efectuarea a 305 inspecții inopinate a muncii în 2020. Angajatorii privați au putut fi inspectați doar în urma unor sesizări din partea organelor de drept sau a unor plângeri primite de la cetățenii de rând. Într-un raport bazat pe o campanie națională de informare cu privire la riscurile traficului în scop de muncă s-a menționat că forțele de ordine acționează lent pentru a investiga agențiile private de ocupare a forței de muncă.

Observatorii au remarcat controlul și supravegherea generală neglijentă a agențiilor private de recrutare, în special a celor ce oferă oportunități de muncă în străinătate, ca o vulnerabilitate-cheie a traficului. Amendamentele legii ce permit ISM să reglementeze agențiile private de recrutare a forței de muncă obligă recrutorii să furnizeze contracte transparente și obligatorii din punctul de vedere juridic pentru potențialii lucrători. Printre alte sancțiuni, agențiile care încalcă legea s-au confruntat cu acuzații penale pentru trafic. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a furnizat informații cu privire la beneficiile unui contract de muncă înregistrat între angajat și angajator și riscurile angajării ilegale în străinătate. De asemenea, agenția a organizat sesiuni de informare cu privire la migrația sigură. Legislația moldovenească interzice agențiilor să perceapă taxe de recrutare de la solicitanții de locuri de muncă. În perioada de raportare, Republica Moldova a încheiat acorduri bilaterale în domeniul muncii cu Israelul și Bulgaria, pentru a permite recrutarea lucrătorilor moldoveni, într-un cadru finanțat de autorități, să presteze muncă migrantă în aceste două țări, pentru a proteja

drepturile lucrătorilor și a preveni exploatarea. Legislația moldovenească privind achizițiile publice interzice agențiilor guvernamentale să contracteze orice persoană sau companie condamnată, în ultimii cinci ani, pentru infracțiuni de trafic sau încălcări ale muncii copiilor. În 2020, Ministerul Finanțelor a emis orientări actualizate cu privire la licitațiile publice ce includ un mecanism de excludere a oricărui agent economic implicat în trafic sau munca copiilor. Legislația penală privind traficul include sancțiuni pentru persoane sau companii care profită de trafic.

PROFILUL TRAFICULUI

După cum se raportează în ultimii cinci ani, traficanții de persoane exploatează victime interne și străine în Republica Moldova și traficanții exploatează victime din Moldova în străinătate. De obicei, traficanții recrutează victime prin contacte personale, dar, din cauza pandemiei, folosesc din ce în ce mai mult Internetul și rețelele sociale. Majoritatea victimelor sunt din mediul rural și au un nivel scăzut de educație. Traficanții exploatează victimele din Moldova în traficul sexual și traficul de muncă în Moldova și în alte părți ale Europei, în special în Rusia. Victimele traficului sexual sunt în mare parte femei și fete. Traficanții care operează în România și Moldova exploatează femeile și fetele moldovence în România, folosind pașapoarte false în operațiunile de trafic prin întreaga Europă. Copiii sunt exploatați în pornografie infantilă online, despre care experții menționează că este utilizată ca metodă de racolare pentru traficul sexual. Cazurile ce implică copii victime au fost în mare parte legate de trafic sexual și s-au produs la Chișinău. Traficanții exploatează copii, unii cu vârsta de până la 10 ani, în sexul comercial și munca copiilor, mai ales în agricultură, construcții, sectorul serviciilor și industrial. Copiii care trăiesc în stradă sau în orfelinate sau sunt abandonați de părinții care migrează în străinătate sunt vulnerabili la exploatare. Observatorii își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că conducerea coruptă din instituțiile publice exploatează copiii în serviciile interne sau la gospodării agricole. Traficul de muncă rămâne cea mai răspândită formă de exploatare în rândul victimelor bărbați adulți. Muncitori migranți sunt expuși riscului de trafic, în special în sectoarele pentru care sunt specifice munci grele, cum ar fi industria construcțiilor. Populația nedocumentată sau apatridă din Moldova, inclusiv comunitatea de romi, este expusă riscului de exploatare, în principal în sectorul agricol. Regiunea separatistă Transnistria rămâne o sursă predominantă de victime ale traficului sexual. Femeile din teritoriul autonom Găgăuzia sunt vulnerabile la traficul sexual

în Turcia. Complicitatea oficialilor în traficul de persoane continuă să fie o problemă considerabilă în Republica Moldova.